

# Nagrade Slovenskega arheološkega društva za leto 2007

© Irena Lazar

## Seznam od leta 1998 do 2007

|                          | 1998                                                          | 1999                                                            | 2000                                                  | 2001                                    | 2002                            |
|--------------------------|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|-----------------------------------------|---------------------------------|
| <i>nagrada</i>           | P. Korošec<br>S. Pahič                                        | I. Mikl Curk                                                    | L. Plesničar-Gec                                      | N. Osmuk                                | I. Turk                         |
| <i>priznanje</i>         | B. Teržan                                                     | B. Djurić<br>B. Mušič                                           | M. Vomer in<br>N. Kolar<br>Inštitut za<br>arheologijo | T. Knific idr.                          | M. Guštin<br>B. Križ            |
| <i>častno članstvo</i>   | M. Brodar                                                     | V. Saksida                                                      | A. Šercelj in<br>M. Culiberg<br>S. Gojkovič           | J. Lorber                               | D. Knific<br>Lunder<br>T. Lauko |
| <i>zaslužno članstvo</i> |                                                               | A. Giumlia-Mair<br>J. Sterle                                    | Ž. Škoberne<br>D. Heath<br>Občina Hajdina             | F. Poklar<br>A. Rendić<br>Miočević      |                                 |
|                          | 2003                                                          | 2004                                                            | 2005                                                  | 2006                                    | 2007                            |
| <i>nagrada</i>           | M. Slabe                                                      |                                                                 |                                                       | M. Strmčnik                             | M. Guštin                       |
| <i>priznanje</i>         | V. Vidrih Perko<br>J. Dular, I. Šavel<br>in S. Tecco<br>Hvala | N. Trampuž-Orel<br>M. Mlinar, D. Svoljšak<br>in B. Žbona-Trkman | A. Bavdek<br>M. Šašel Kos<br>Narodni muzej            | J. Štukl<br>J. Istenič<br>A. Nestorović | P. Turk<br>A. Šemrov            |
| <i>častno članstvo</i>   |                                                               | M. Bremšak, T. Cevc<br>in F. Steele                             |                                                       |                                         |                                 |
| <i>zaslužno članstvo</i> | M. Pflaum                                                     | M. Knific                                                       | O.-H. Frey<br>J. Šubic Prislan                        | P. Scherrer                             |                                 |

Utemeljitev nagrad za leto 2007 je na podlagi predlogov in po odločitvi komisije pripravila dr. Marjeta Šašel Kos.

Nagrado za življenjsko delo na področju arheologije je prejel:

**redni profesor dr., dr. h. c. Mitja Guštin**

Mitja Guštin si je v teku svojega dolgoletnega delovanja v različnih institucijah in okoljih, kjer je bil zaposlen, vedno prizadeval k izboljšanju infrastrukture in materialnih pogojev za strokovno delo in s tem bistveno prispeval h kvalitetnemu dvigu nivoja naše stroke. To velja za naslednje ustanove: Posavski muzej v Brežicah (Brežiški grad), Filozofska fakulteta, Oddelek za arheologijo (in Oddelek za etnologijo) na Zavetiški 5 v Ljubljani, Center za srednjeveške in novoveške študije, Izpostava Filozof-

ske fakultete v Celju in Inštitut za dediščino Sredozemlja pri Univerzi na Primorskem, v okviru Znanstveno-raziskovalnega središča Koper, sedež v Piranu.

V letih 1974-1985 je Mitja Guštin služboval kot kustos-arheolog v Posavskem muzeju v Brežicah. V tem času je Posavski muzej oz. Brežiški grad dobil novo podobo: pridobil je nove prostore (izselitev privatnih strank), prenovil je zbirke, ustanovljena je bila restavratorska delavnica, grad pa je bil povsem renoviran. Restavratorska delavnica si je kmalu pridobila dobro ime in ugled. Delež Mitja Guština pri prenovi muzeja in/oz. gradu ni zanemirljiv, saj je bil s svojo izjemno energijo in angažiranostjo njena glavna gonilna sila.

Hkrati je potrebno poudariti, da ob tem ni trpelo njegovo strokovno in znanstveno-raziskovalno delo (prim. bibli-

ografske podatke v COBISSu). Ne le da ni trpelo, celo uspelo mu je ustanoviti novo knjižno zbirko Posavskega muzeja (1974-...), bil je njen glavni urednik in izdajatelj, pa tudi avtor več monografij.

V letih 1989-1996 je bil Mitja Guštin predstojnik Oddelka za arheologijo in hkrati tudi prodekan Filozofske fakultete. V tem času mu je uspelo pridobiti za FF oz. Univerzo v Ljubljani zgradbo na Zavetiški 5 (nekdanji Dom Malči Belič) in jo povsem prenoviti. V tej stavbi sta dobila nove prostore Oddelek za arheologijo in Oddelka za etnologijo FF. Za Oddelek za arheologijo lahko brez dvoma ugotovimo, da so se bistveno izboljšale delovne razmere ter da se je spremenil nivo študija, ki je pridobil na kvaliteti in efektivnosti: na novo so bili urejeni knjižnica s čitalniškimi mesti za študente in zunanje obiskovalce, večja predavalnica, seminarska soba, laboratorijski oz. delovni prostori za delo z arheološkim gradivom, posamezni delovni kabineti in sobe za gostujoče študente in profesorje. To je pripomoglo k temu, da se je Oddelek za arheologijo strokovno in kadrovsko opomogel, da je lahko ponudil izpopolnjen študijski program in da je bil zmožen prevzemati v izvajanje tudi večje arheološke projekte. Tu naj omenim le enega izmed njih - najpomembnejšega za našo stroko, in sicer projekt SAAS, ki ga vodi kolega izr. prof. dr. Bojan Djurić in katerega domicil je prav na Oddelku za arheologijo na Zavetiški 5, kjer ima na razpolago ustrezno infrastrukturo.

Leta 1995 je bil na pobudo Mitja Guština ustanovljen na Filozofski fakulteti Center za srednjeveške in novoveške študije, leta 1996 pa tudi Izpostava v Celju. Za delo Izpostave so bili prenovljeni prostori v središču Celja, z namenom obdelati srednjeveško gradivo iz izkopavanj Starega gradu in Knežjega dvora. Ob tem je Mitja Guštin vpeljal nov predmet oz. katedro za srednjeveško in novoveško arheologijo na Oddelku za arheologijo FF (ki ga danes izvaja njegova nekdanja asistentka in naslednica doc. dr. Katarina Katja Predovnik). Razen tega je ustanovil novo knjižno zbirko »Archaeologia Historica Slovenica« (1994-...), v okviru katere je izšla že vrsta knjig oz. monografij, prve tri prav pod njegovim uredništvom.

Omembe vredno je, da so prostori Izpostave v Celju, ki je bila zaradi neurejenega financiranja l. 2002 ukinjena, prešli v upravo Pokrajinskega muzeja v Celju. Ti prostori so bili za muzej dobrodošla prostorska pridobitev, a so jih žal zaradi nerazumevanja MOC letos izgubili.

Leta 2003 je Mitja Guština ustanovil in postal predstojnik Inštituta za dediščino Sredozemlja v okviru Znanstveno-raziskovalnega središča Koper Univerze na Primorskem. Za delovanje tega inštituta je pridobil staro šolsko poslopje tik ob Minoritskem samostanu v Piranu. Tudi prenova te zgradbe v moderen univerzitetni inštitut, katerega otvoritev je bila 15. maja 2006, imponira in zasluži vse priznanje. Z ureditvijo te zgradbe je Mitja Guštin ustvaril temelje za delovanje in razvoj nove študijske smeri na koprski univerzi, ki vključuje tudi arheološke študije, kar je gotovo pomembna pridobitev za našo stroko. Hkrati je tudi v tem novem delovnem okolju začel z izdajanjem nove knjižne zbirke »Annales Mediterranea«, v okviru katere je bilo doslej izdanih že več kot deset znanstvenih in strokovnih monografij.

Ob teh organizacijsko-managerskih dejavnostih pa je Mitja Guštin ostal vseskozi zvest tudi svojemu strokovnemu in znanstveno-raziskovalnemu, pa tudi pedagoškemu delu. To dokazuje ogromno število strokovnih člankov, znanstvenih razprav, študij ter monografskih objav (glej COBISS), pa tudi mednarodnih priznanj. Omenim naj le častni doktorat, ki mu ga je podelila Univerza Leopolda Franzens v Innsbrucku.

Povzetek: Prispevek Mitje Guština pri izgradnji infrastrukture strokovnih institucij tako na muzejskem, restavratorskem kot tudi univerzitetnem področju, pa tudi v založniški dejavnosti je v okviru slovenske arheološke stroke enkratno, je izjemen. S svojo izredno aktivnostjo je Mitja Guštin bistveno pripomogel h kvalitetnemu dvigu strokovnega nivoja, zato zasluži, da mu je SAD za njegove posebne zasluge podelil »nagrado za življenjsko delo«.

Priznanji Slovenskega arheološkega društva sta prejela:

**dr. Peter Turk za razstavo *Podobe življenja in mita***

Razstava Narodnega muzeja Slovenije *Podobe življenja in mita* avtorja Petra Turka je predstavljala osrednji del muzeološkega dogajanja, imenovanega Praznik situl, ki je zaznamovalo ljubljansko razstavno ponudbo v poletju 2005. Avtorju je bila naložena nelahka naloga, da je moral v izredno kratkem časovnem roku izpeljati nov prikaz in vrednotenje slovenskih spomenikov situlske umetnosti, ki je sledilo desetletjem raziskav po veliki mednarodni razstavi situl od Pada do Donave v daljnem letu 1962. Če so ustvarjalci prve razstave gradili pomen figuralnih

upodobitev predvsem na stilnih in tipoloških analizah situlskih izdelkov, je Peter Turk že lahko predstavil tudi družbene in zgodovinske vidike jugovzhodnoalpske halštatske družbe, ki so jih razkrile nove, predvsem slovenske kompleksne študije grobnega obredja ter primerjalne analize situlske ikonografije in antičnih virov. Nalogo, v kateri je poleg lastnih ocen spretno povzel zaključke najnovejših domačih in tujih raziskav specifičnega področja situlske umetnosti, in obenem dokazal odlično obvladovanje znanstvene in strokovne literature, je suvereno izpeljal v razstavnem in publicističnem pogledu. Zgledno muzeološko postavitev, h kateri je prispevala kreativnost in iznajdljivost muzejskih sodelavcev Mirana Pflauma in Romana Hribarja, je nadgradil z odlično napisanim samostojnim razstavnim katalogom z bogatimi ilustracijami in fotografijami v slovenščini, angleščini in nemščini. Spremljala ga je tudi grafična mapa z izbranimi motivi situlske umetnosti, izdana v sodelovanju z Miranom Pflaumom, in zloženska *Zgodbe situle z Vač* v soavtorstvu z Andrejem Preložnikom.

#### Andrej Šemrov za razstavo *Od brona do evra*

Leta 1992 je Andrej Šemrov z imenitno razstavo in monografijo *Slovenia, Coinage and History* v angleški in španski verziji *Eslovenia, Monedas, Historia*, prvi med nami odločno postavil samostojno Slovenijo na zemljevid sveta. Je eden redkih slovenskih muzealcev, ki se je s pravo temo in v pravem trenutku, takoj in po najboljših strokovnih močeh, odzval ter na najboljši možni način stroke odgovoril na izzive samostojne Slovenije.

Zato ni naključje, da je bil ravno Andrej Šemrov tisti, ki je v trenutku vstopa v monetarno območje Evra pokazal z veliko retrospektivno razstavo *Od brona do evra – kratka zgodovina Slovenije* na razvoj in tradicijo denarništva na Slovenskem, še posebej tistega iz osamosvojitvenega obdobja in samostojne Slovenije. Razstava, ki je pospremljena s kratkim filmom, na osnovi bogatega arheološkega in numizmatičnega fonda Narodnega muzeja Slovenije pripoveduje o zgodovini denarja od najstarejših surovcev bronaste dobe in številnih *aes rude* železne dobe preko razvitega keltskega in rimskega denarnega sistema do srednjeveškega kovništva in pravih sistemov kombinacije papirnega in kovanega denarja novega veka. Razstava nas primerno, skozi prizmo monetarnega dogajanja, opomni na obe svetovni vojni, na denarništvo prve in druge Jugoslavije. Zaključni del je posvečen prvim

bonom samostojne Slovenije in nastanku slovenskega tolarja do nastopa evra s prvim januarjem 2007.

Da je lahko pripravil tako prvo kot zadnjo razstavo, je v ozadju obsežno zbiralno in raziskovalno delo numizmatika, ki je kronano s številnimi monografskimi izdajami in izvirnimi ter preglednimi razpravami na temo rimskega in srednjeveškega novčništva.

Podelitev Priznanja Slovenskega arheološkega društva Andreju Šemrovu za njegovo uspešno razstavo *Od brona do evra – kratka zgodovina Slovenije* in dolgoletno uspešno delo na področju numizmatike bo vsekakor zahvala vseh nas, ki smo v stalnem stiku z Numizmatičnim kabinetom NMS. Podeljena bo njemu osebno v trenutku, ko je z izredno kvalitetno in promocijsko razstavo ter ustreznim katalogom ponudil slovenski in tuji javnosti slovenski tolar, kot enega izmed stebrov naše osamosvojitve.